

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра фінансів

СИЛАБУС

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ /
NATIONAL FINANCIAL SECURITY

Інформація про викладача	
Викладач	Гнидюк Інна
Науковий ступінь	кандидат економічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	завідувач кафедри фінансів
Адреса кафедри	м. Вінниця, вул. Театральна 21, ауд. 18
Контактний телефон	(0432)550406
Викладач	i.hnydiuk@vtei.edu.ua
Електронна сторінка курсу в системі дистанційного навчання	https://m.vtei.edu.ua/course/view.php?id=127
Інформація про освітній компонент	
Статус компонента	Вибірковий
Освітній ступінь	Бакалавр
Навчальний рік	2026/2027
Анотація курсу	Освітній компонент «Фінансова безпека держави» присвячена комплексному вивченню теоретичних засад, механізмів забезпечення та практичних аспектів захисту фінансової системи України як ключової складової національної та економічної безпеки в умовах глобалізації, гібридних загроз, воєнного стану та післявоєнного відновлення. Курс розкриває сутність фінансової безпеки як стану захищеності фінансових інтересів держави, суспільства та громадян від внутрішніх і зовнішніх ризиків, що загрожують стабільному функціонуванню бюджету, податкової системи, грошово-кредитної політики, банківського сектору, валютного ринку, боргової стійкості та інвестиційному клімату. Особлива увага приділяється аналізу функціональних складових фінансової безпеки (бюджетна, податкова, боргова, валютна, банківська, інвестиційна, соціальна), системі індикаторів та порогових значень для оцінки її рівня, методам діагностики загроз (дефіцит бюджету, зростання державного боргу, відтік капіталу, валютні інтервенції, санкції, кібератаки на фінансову інфраструктуру, дезінформаційні впливи тощо), а також стратегіям і інструментам державної політики щодо їх нейтралізації та посилення фінансового суверенітету. Дисципліна формує у здобувачів компетентності з моніторингу та прогнозування стану фінансової безпеки, оцінки ефективності фінансової політики в реальних умовах сучасної України, розробки рекомендацій для органів влади, НБУ, аналітичних центрів та міжнародних партнерів, а також розуміння ролі фінансів як інструменту оборони та економічного відродження держави. Вивчення курсу дозволяє не лише опанувати актуальні наукові підходи та практичні

	інструменти, а й усвідомити, як фінансові рішення безпосередньо впливають на обороноздатність, соціальну стабільність і майбутнє країни, роблячи випускників затребуваними фахівцями в сфері національної безпеки, державного управління, банківської справи, аналітики та міжнародних фінансів.
Мова викладання	Українська
Результати навчання	Знати концептуальні засади теорії економічної безпеки; вивчити теоретичні, організаційно-правові та практичні засади фінансової безпеки; дослідити причинно-наслідкові зв'язки, джерела та механізм виникнення загроз фінансовій безпеці; вміти відстежувати та попереджувати існуючі та потенційні загрози фінансовій безпеці; опрацьовувати методики та механізм розрахунку основних індикаторів, що забезпечують моніторинг поточного стану фінансової безпеки; розглянути методики оцінки фінансової безпеки держави з визначенням інтегрального показника, що формується на основі відповідних критеріїв та індикаторів; дослідити напрями та механізми мінімізації загроз фінансовій безпеці з урахуванням стратегічних пріоритетів соціально-економічного розвитку держави.

Тематичний план та оцінювання результатів навчання

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю	Бальна оцінка
	Усього годин / кредитів	з них				
		лекції	практичні заняття	самостійна робота студентів		
Тема 1. Теоретичні основи фінансової безпеки держави	9	2	2	5	Д, П, К, В	5
Тема 2. Бюджетна та податкова безпека держави	18	4	4	10	Д, П, РМГ, УД, В, РПЗ,РЗ, П	10
Тема 3. Боргова безпека України	18	4	4	10	Д, П, К, Т, УД, В, РЗ, РМГ	10
Тема 4. Грошово-кредитна безпека	18	4	4	10	РПЗ, К, Т, УД, В,РЗ, РМГ	10
Тема 5. Безпека валютного ринку	9	2	2	5	Д, П, РПЗ, Т	5
Тема 6. Банківська безпека	18	4	4	10	Д, П, К, Т, УД, В,РЗ, РМГ	10
Тема 7. Інвестиційна безпека держави	9	2	2	5	Д, П, РМГ, УД, В	5
Тема 8. Безпека небанківського	18	4	4	10	Д, П, К, Т, УД, В,РЗ,	10

фінансового сектору					РМГ	
Тема 9. Фінансова безпека субнаціонального рівня	18	4	4	10	РПЗ, РМГ, УД, В, Д, П, К, Т	10
Тема 10. Фінансова безпека підприємств	9	2	2	5	К, РПЗ, Т	5
Тема 11. Фінансова безпека домогосподарств	9	2	2	5	Д, П, РПЗ, Т	5
Індивідуальне завдання	27	-	-	27	-	15
Разом	180/6	34	34	112	-	100
Підсумковий контроль	екзамен					

Поточний контроль / критерії оцінювання	Перелік умовних позначень форм контролю та оцінка їх у балах: В – відповідь на практичних заняттях – 1 бал. РПЗ – розв’язання практичних завдань – 2 бали. УД – участь у дискусії – 1 бал. Т – тестування – 1 бал. РЗ – розв’язування задач – 2 бали. К – кейс-стаді – 2 бали. РМГ – робота в малих групах – 1 бал. Д – доповідь – 1 бал. П – презентація – 1 бал. ІЗ – індивідуальні завдання – 15 балів (курси на платформі Prometheus або на інших сервісах – 5 балів; написання проєкту – 5 балів; участь у наукових заходах – 5 балів). Загальна сума за поточну навчальну роботу (аудиторну та самостійну) за семестр – 100 балів. Критерії оцінювання відповідно до Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти
Основні літературні та інформаційні джерела	1. Акімова Л. М. Механізм державного управління забезпеченням економічної безпеки в Україні: монографія. Центр навчальної літератури. 2020. 323 с. 2. Гнидюк І. В., Романовська Ю. А. Показники оцінювання соціальної безпеки. Modern Engineering and Innovative Technologies (Німеччина). 2022. 21-02. Р. 10–15. DOI: https://doi.org/10.30890/2567-5273.2022-21-02-004 3. Гнидюк, І.В., Юренко, А.О. Бюджетна безпека як невід’ємна складова національної безпеки держави. <i>Держава та регіони</i>. Серія: Економіка та підприємницька діяльність, 2021 р., № 1 (118), URL: SSRN: https://ssrn.com/abstract=4223184 4. Замкова Н., Прутська О., Абдуллаєва А., Гнидюк І., Маршук Л., Нікітішин А., Романовська Ю., Тімошенко Н., Чернега В. Публічні фінанси України в умовах воєнного часу. Monograph. Primedia eLaunch, Boston, USA, 2024. 106 р. 5. Кібік О., Корнілова О., Кузнецова Л. Економічна безпека : навч.-метод. посіб. Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2025. 60 с. 2 6. Марченко О. М., Пушак Я. Я., Ревак І. О. Фінансова безпека держави: навч. посібник. Львів. 2020. 356 с. 7. Національна безпека України : навчальний посібник / С. М. Дерев’янка, Ю. В. Кобець, Т. Б. Мадрига та ін. ; за заг. ред. В. В. Марчука. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2025. 372 с. 8. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: https://www.treasury.gov.ua/

	9. Фінансова безпека держави: навчальний посібник / [Ситник Н.С., Гукалюк А.В., Стасишин А.В., Слобода Л.Я.]. Львів: ЛНУ імені Івана Франка. 2024. 680 с
Політика освітнього компонента	
Організація навчання	Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти
Інтеграція ІІІ в освітній процес	Інтеграція ІІІ в освітній процес здійснюється відповідно до Політики застосування штучного інтелекту (ІІІ). <i>Згідно пункту 3. Політики застосування штучного інтелекту (ІІІ) правила для здобувачів:</i> 1. Планування та генерація ідей Використання ІІІ для мозкового штурму, пошуку нових ідей для теми наукового дослідження, есе (з обов'язковим додаванням у запит посилань на україномовні джерела за тематикою дослідження). Створення кількох варіантів структури або плану роботи для подальшого власного вибору та опрацювання. 2. Допомога в дослідженнях Узагальнення великих наукових статей або звітів для швидкого розуміння їхньої суті. Важливо: це не замінює необхідності самостійного прочитання та критичного аналізу ключових джерел. Пошук релевантної літератури або джерел (з обов'язковою подальшою перевіркою їх існування та достовірності, оскільки ІІІ може вигадувати джерела). 3. Покращення власного тексту Перевірка граматики, орфографії та пунктуації у власноруч написаному тексті. Перефразування власних складних речень для покращення ясності та стилю. Переклад фрагментів тексту з іноземних джерел з обов'язковим подальшим редагуванням, оскільки автоматичний переклад часто буває неточним. Заборонене використання ІІІ (що вважається порушенням академічної доброчесності) Наступні дії є суворо забороненими і розглядаються як грубе порушення принципів академічної доброчесності, що прирівнюється до плагіату та академічного шахрайства: 1. Пряме копіювання (Плагіат) Подання тексту, повністю або значною мірою згенерованого ІІІ, як власної, оригінальної роботи. Це стосується як цілих робіт (рефератів, індивідуальних досліджень, есе тощо), так і окремих абзаців чи розділів. 2. Використання під час контрольних заходів Будь-яке використання інструментів ІІІ під час іспитів, заліків, модульних контрольних робіт, тестів (включаючи онлайн-тестування), якщо це не було прямо та письмово дозволено науково-педагогічним працівником для конкретного завдання. 3. Фальсифікація та вигадкування Використання ІІІ для створення фальшивих даних, неіснуючих посилань на літературу, фейкових цитат чи результатів досліджень. 4. Делегування ключових завдань Перекладання на ІІІ основного аналітичного чи творчого завдання роботи. Наприклад, замість самостійного аналізу ринкової ситуації здобувач дає ІІІ запит: «Проаналізуй ринок смартфонів в Україні та напиши висновки», а потім подає отриманий текст як результат власного аналізу. 5. Виконання роботи за іншого

	Використання ІІІ для написання рецензій, відповідей на форумах, виконання групових завдань від імені здобувача, якщо це не передбачає його активної інтелектуальної участі. Вимоги до декларування та цитування Прозорість є ключовим елементом відповідального використання ІІІ. 1. Обов'язок декларування Здобувач зобов'язаний декларувати факт використання інструментів генеративного ІІІ у всіх письмових роботах, що підлягають оцінюванню (наукові роботи тощо). Виняток: декларування не вимагається для базових завдань, як-от перевірка орфографії чи граматики за допомогою вбудованих редакторів (наприклад, в MS Word). 2. Пріоритет вимог науково-педагогічного працівника Будь-яке використання ІІІ, не передбачене цими правилами, вважатиметься порушенням академічної доброчесності. Будь-яке використання ІІІ має супроводжуватися перевіркою результатів на достовірність та декларуванням у письмових роботах 3. Формат декларації Декларація має бути розміщена у вступі до роботи або в окремому параграфі «Декларація про використання ІІІ» в кінці роботи (перед списком літератури). Декларація повинна містити: назву інструменту та компанію-розробника (наприклад, ChatGPT від OpenAI, Gemini від Google); чіткий перелік завдань, для яких використовувався ІІІ; підтвердження, що здобувач несе повну відповідальність за фінальний зміст роботи. Приклад повної декларації: Декларація про використання ІІІ Під час підготовки цієї аналітичної роботи було використано інструмент ChatGPT-4 (OpenAI). Його було застосовано для таких допоміжних завдань: генерація ідей для структури роботи на етапі планування; перефразування трьох речень у розділі 2 для покращення стилістики; генерація базового шаблону для SWOT-аналізу, який був згодом самостійно заповнений та проаналізований. Весь основний текст, аналіз, інтерпретація даних та висновки є результатом моєї власної інтелектуальної праці. Я перевіряв(ла) всю інформацію, отриману від ІІІ, на точність та достовірність і несу повну відповідальність за зміст цієї роботи
Відпрацювання пропусків занять	У разі пропуску лекції здобувач може самостійно опрацювати навчальний матеріал, скласти словник термінів, підготувати конспект лекції, скласти схему основних понять, виконати завдання, які були запропоновані викладачем на лекції. У разі пропуску практичного заняття здобувач має самостійно виконати практичне завдання, а потім захистити його перед викладачем. Відпрацювання пропусків занять є обов'язковим для всіх здобувачів, незалежно від джерел фінансування навчання.
Допуск до підсумкового контролю	Підсумковий контроль-екзамен. До екзамену допускаються всі здобувачі, які набрали за результатами поточної роботи протягом семестру 60 балів. Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компонента для здобувачів очної форми навчання визначається як середньоарифметична сума балів поточної роботи та екзамену.

	Кращим здобувачам, які повністю виконали програму з освітнього компонента, виявили активність в науково-дослідній роботі за відповідною тематикою, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях та за результатами поточної роботи набрали 90 і більше балів, науково-педагогічний працівник має право виставити результат екзамену без опитування (при усному екзамені) чи виконання екзаменаційного завдання (при письмовому екзамені). Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компонента для здобувачів заочної форми навчання оцінюється в 100 балів, відповідно до положення «Про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти».
Академічна доброчесність	Для забезпечення академічної доброчесності необхідно дотримуватися Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними та науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти. Політика застосування штучного інтелекту (ШІ)
Інші складові політики компонента	Основні принципи проведення практичних занять курсу «Фінансова безпека держави» - відкритість до нових та неординарних ідей, толерантність, доброзичлива партнерська атмосфера взаєморозуміння та творчого розвитку. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Різні моделі роботи на практичних заняттях (індивідуальна, в парах, в мікро-групах, групах) над вирішенням завдань дає можливість здобувачам вищої освіти якнайширше розкрити свій власний потенціал, навчитись довіряти своїм партнерам, розвинути навички інтелектуальної роботи в команді. Курс «Фінансова безпека держави» передбачає інтенсивне використання мобільних технологій навчання, що дає можливість здобувачам вищої освіти та викладачеві спілкуватись один з одним у будь-який зручний для них час, а для здобувачів вищої освіти, які відсутні на заняттях, отримати необхідну навчальну інформацію та представити виконані завдання. Протягом усього курсу активно розвиваються автономні навички здобувачів вищої освіти, які можуть підготувати додаткову інформацію за темою, що не увійшла до переліку тем практичних занять та виступити з презентацією чи інформуванням додатково (оцінюється окремо).

Затверджено на засіданні кафедри фінансів протокол № 01 від 19.01.2026

Науково-педагогічний працівник



Інна ГНИДЮК

Завідувач кафедри



Інна ГНИДЮК